

HANDLEDNINGSMATERIAL

BLÅKEPSEN OCH VARGLUVAN

UPPSALA >>>>
STADSTEATER

HEJ OCH VÄLKOMNA!

Vad kul att du valt att se den digitala teaterföreställningen *Blåkepsen och Vargluvan* av Uppsala stadsteater med din klass. Eftersom vi nu inte kan möta er på teatern har vi valt att skapa en film av teaterföreställningen åt er. Vi kallar det för digital teater – en teaterföreställning som filmats och klippts ihop till en riktig film. Det här materialet består av tips på hur du kan förbereda och efterarbeta föreställningen. Det består både av samtalsfrågor, uppgifter samt tips på en del praktiska övningar. Du behöver inte använda alla delar utan kan plocka det du vill ha.

Självklart kan även du som förälder eller annan vuxen, fritidspedagog, gruppleddare eller dylikt använda det här materialet för att prata med barnen/barn efteråt. I materialet blir då »lärare« istället vuxen och »klassrummet« rummet.

Vi hoppas att ni lyckas skapa förväntan och stämning kring upplevelsen i ert klassrum eller på skolan. Gör lite mysigt och kanske möblera om lite i klassrummet så det känns som på teatern? Tips:

- Använd bord och stolar och skapa lite nivåer.
- Dra ner persienner och tänd smålampor
- Gör mysigt med kuddar eller madrasser på golvet
- Testa tekniken innan så allt fungerar
- Gör egna teaterbiljetter och låt någon vara publikvärd och kolla biljetterna när ni kommer in
- Applådera efteråt

INNAN »TEATERBESÖKET«

DEN VUXNES ROLL

För många barn och ungdomar sker det första mötet med teatern inom skolans ramar – ett möte som kan bli fantastiskt och omvälvande, därför är det viktigt att de vuxna som följer med gruppen/klassen till teatern funderar över sin roll i mötet. Även om det här teaterbesöket inte sker på teatern utan i skolan är den vuxna ändå viktig.

Karin Helander skriver i *Att öppna nya världar*, en handledning om att gå på teater och dans med barn i förskola och skola*:

»Den vuxnes roll på teatern är viktig som förmedlare av lust, nyfikenhet och förväntan. Som lärare kan man både förbereda och efterarbete teaterbesöket för att ge en nyckel till mötet mellan skola och teater.«

Att förbereda ett teaterbesök kan se olika ut beroende av vad det är för föreställning klassen ska se. I våra lärarhandledningar brukar vi rekommendera vad läraren bör förbereda och vad läraren inte bör förbereda, ibland kan det vara bättre att inte skapa förväntningar som kanske kan påverka upplevelsen på ett negativt sätt.

Vi älskar när barn låter och är aktiva när de tittar på föreställningen – alla reagerar på så olika sätt!

Att efterarbete teaterbesöket kan göras på en mängd olika sätt beroende på vad det är för föreställning. I det här materialet hittar du tips på vad du kan göra och vad du kan samtala om efteråt. Det viktiga är inte att följa det här materialet till punkt och pricka utan att på olika sätt samtala efteråt för att träna sig i att fundera över upplevelsen.

»Lärarens roll på teatern är viktig också i arbetet med att respektera och uppmuntra varje elevs egen smak och åsikter. Som lärare kan du utgå från din egen lust och nyfikenhet på vad du själv uppfattar och upplever av föreställningen. Diskutera gärna, fråga och lyssna. En får tycka olika! För teater finns inget facit! Svåra frågor har inga enkla svar, men är utmärkta avstamp för diskussioner.« (Karin Helander, »Att öppna nya världar«)

Vi tycker inte att du behöver förbereda eleverna alls på det de ska se i detta fall. Att titta på en teaterföreställning är en konstnärlig upplevelse och för det mesta är det bästa att bara luta sig tillbaka och ta in upplevelsen helt oförberett för att sedan istället bearbeta och prata om föreställningen efteråt.

*Utgiven av Riksteatern och finns att ladda ner som PDF: <http://skolscenen.riksteatern.se/attoppnanyavarldar>

EFTER »TEATERBESÖKET«

1. OM TEATERUPPLEVELSEN

Det finns inget facit, inget rätt och fel i hur man upplever konst. En har rätt till sin egen upplevelse. Men det är ju ändå värdefullt att dela med sig av sina tankar och lyssna på hur andra upplevde samma sak. Det kan ju vara så olika upplevelser fast alla såg samma pjäs och vi lär oss av varandras olikheter. Tänk därför på att inte värdera barnens upplevelser utan alla har rätt till sin egen.

- Gör en minnesrunda – låt barnen blunda och tänka tillbaka på pjäsen. Vad minns du för något? Vilken bild får du i huvudet?
- Låt barnen rita en teckning av det de minns. Om ni vill skicka teckningar till oss blir vi jättegglada!
- Minns du hur du kände dig innan ni tittade på teatern? Minns du hur du kände dig efteråt?
- Berätta om scener/händelser ni minns från pjäsen. Dela in klassen i mindre grupper och låt varje grupp göra staty av scenen eller en spela upp det de minns. Efter varje staty eller scen kan man prata om vad som hände och hur den scenen kändes.

2. OM ROLLERNA

Låt barnen tillsammans minnas vilka roller de upplevde fanns med. Skriv ner rollerna på tavlan. Låt barnen beskriva rollerna. I pjäsen fanns Blåkepsen, Vargluvan och mormor. Barnen kanske såg fler roller som fanns men inte kunde ses, exempelvis berättarrösten, mamman, draken... Skriv ner dem också i så fall. Fundera över följande tillsammans:

- Vem var huvudperson i sagan? Vem handlade det om?
- Hur tyckte »rösten« att Rödluvan skulle vara?
- Varför ville Blåkepsen inte vara »Rödluvan«?
- Hur tyckte »rösten« att vargen skulle vara?
- Hur ville vargen vara?
- Vad tyckte Blåkepsen om mormor?
- Hur var mormor?
- Vad gjorde Blåkepsen och Vargluvan på slutet?

3. ATT SKRIVA SIN EGEN SAGA...

Rödluvan ville inte längre vara Rödluvan utan Blåkepsen. Och Blåkepsen hade en sparkcykel och en mormor som var frisk...ja det finns saker man kan bestämma själv och det finns saker man inte råkar över. **Gör dig till huvudperson i din egen saga!**

- Om du var huvudperson i sagan hur skulle du då välja att se ut och vara? Vad skulle du heta? Hur skulle du klä dig? Vad skulle du göra? Rita och kanske skriv lite om hur du skulle se ut.

4. HUR MYCKET FÅR DU BESTÄMMA?

Att säga ja till varandra kan vara bra att göra men det är också viktigt att säga nej. Blåkepsen sa nej och började bestämma över sin egen berättelse. **Övning:**

Lägg en lapp i ena änden av klassrummet som det står JA på och lägg en lapp i den andra änden av rummet som det står NEJ på. Läs följande påståenden högt, låt barnen placera sig på JA eller NEJ.

- Jag bestämde vad jag åt till frukost i på morgonen idag.
- Jag bestämde vilka kläder jag skulle ha på mig idag.
- Jag bestämmer vem jag leker med
- Jag bestämmer vad jag leker
- Jag bestämmer när jag ska gå och lägga mig
- Jag bestämmer vad jag ska äta på min födelsedag
- Jag bestämmer vad jag heter
- Jag bestämmer hur det ska se ut i mitt rum
- Jag bestämmer var jag bor
- Jag tycker om att bestämma
- Jag skulle vilja bestämma mer

Fråga gärna några barn efter varje påstående tex vad de gillar att leka eller vad de åt till frukost. Kanske kommer ni på fler saker tillsammans som man kan eller inte kan bestämma över. Lägg ing- en värdering i något. Alla är olika och en del vill bestämma och andra vill inte.

Prova också den här leken:

Sätt er i en ring, ni kan sitta på stolar, kuddar eller bara ha en markering. Ställ dig själv i mitten. Det ska vara en stol för lite i ringen! Säg något som börjar med »Alla som...« tex. »Alla som gillar ost« eller »Alla som är rädda för spindlar« eller »Alla som vill ha en egen hund«. De som då tex gillar ost ska byta plats med varandra men de som inte gillar ost sitter kvar. När barnen förstått leken kan du själv sätta dig på en stol och låta något av barnen stå i mitten och prova att hitta på något.

5. DET MAN INTE KAN BESTÄMMA ÖVER

Det finns ju saker man inte kan bestämma över. Som att mormor är sjuk och ligger på sjukhus. Att mormor inte är den där glada mormor som leker och hittar på tokiga saker längre. Att mormor hostar och inte orkar.

Särskilt i denna tid, med Coronapandemin, är det extra viktigt att prata om sådant som kanske är svårt att prata om. Kanske är det flera av barnen som inte fått träffa sina äldre släktingar på länge och många av barnen går nog och bär på en oro över sjukdomen både för egen del och för andras. Med avstamp i Blåkepsen och hennes mormor kan ni samtala om hur det känns.

Blåkepsen hade sin mormor som betydde väldigt mycket för henne. Låt barnen tänka på någon äldre släkting eller annan person som de tycker väldigt mycket om. Kanske någon de saknar, det kan vara någon som gått bort eller någon som finns kvar. Det kan också vara ett djur.

- Rita och beskriv personen. Berätta för klassen om din bild.
- Blåkepsen och hennes mormor tyckte om att göra saker tillsammans: baka, dansa och sjunga m.m. Vad tycker du om att göra med t.ex. mormor eller farmor, morfar eller farfar?

Forts på nästa sida

• Rita eller skriv ett brev till den du saknar. Om personen finns kvar posta brevet. Eller häng upp bilderna eller breven i ett minnesträd.

• Intervjua en äldre släkting. Berätta sedan för klassen om personen. Fråga exempelvis:

Vad tycker du om att göra? • Vad är din favoritmat? • Vilken musik tycker du om? Vad gör dig glad? • Vad gör dig ledsen?

Du kan också svara på samma frågor själv och jämföra er båda.

6. ATT PRATA OM SVÅRA SAKER – TEX. SJUKDOMAR, SJUKHUS OCH DÖDEN

Använd pjäsen för att prata om svåra saker, här kommer tips på några frågor i kan prata om i klassen:

• Blåkepsen ville inte gå till sjukhuset varför inte det?

Prata vidare om sjukhus och annat man kan vara rädd för.

• Hur visade Blåkepsen att hon inte ville gå till sjukhuset?

Oro kan visa sig på olika sätt. Prata om hur det kan kännas och var i kroppen.

• Varför låg mormor på sjukhus?

Prata vidare om sjukdomar och corona som man kan vara orolig över.

• Till sist gick Blåkepsen till sjukhuset, hur var det där?

Prata vidare om det barnen tänkte om det de såg.

7. FYRHÖRNSÖVNING – HUR KÄNNES DET ATT VARA OROLIG?

Här följer en övning som tar upp hur det känns att vara glad och orolig. Lägg ut lappar i rummets alla fyra hörn som det står 1, 2, 3 och 4 på. Läs frågan och berätta vad som gäller i varje hörn. Eleverna ställer sig där de tycker det stämmer med hur de känner det. I ett av hörnen får man själv bestämma vad det ska vara, kanske tycker man inget av de andra hörnen. Låt eleverna berätta för varandra om varför de valde hörnet de står i tillsammans. Fråga sedan någon eller några i varje hörn varför de valde just sitt hörn. De elever som står i hörn 4 (annat) får berätta vad de tänkte.

När jag är glad vill jag:

1. Kramas
2. Hoppa och springa
3. Prata jättemycket
4. Annat

Det här gör mig mest glad:

1. Söta hundar
2. Godis
3. Fredagsmys
4. Något annat

Så här känns det när jag är orolig:

1. Jag får svårt att sova
2. Jag får ont i magen
3. Jag blir arg
4. Något annat

Jag blir mest orolig av:

1. När andra bråkar
2. När någon är sjuk
3. Att inte få vara med och leka
4. Något annat

Det här hjälper mig mest när jag är orolig:

1. Leka med någon
2. Prata om det
3. Att krama någon
4. Något annat

8. ATT VARA EN BRA KOMPIS

I Vargluvan hittade Blåkepsen en kompis. De gjorde en massa roliga saker tillsammans. Blåkepsen visade Vargluvan att det går att själv bestämma vem man vill vara och Vargluvan hjälpte Blåkepsen att våga hälsa på mormor på sjukhuset. Men det är inte alltid lätt att vara, ha eller få en kompis.

Tipslådor – ibland behöver man hjälp för att visa sina känslor

Ledsenlåda. Hur gör man när någon är ledsen eller vad ska man göra själv när någon är ledsen? Låt barnen lägga i lappar i lådan som de själva skrivit eller ritat på. Lapparna visar saker man kan göra själv eller för någon annan när någon är ledsen. Låt sedan lådan stå framme.

Förlåtlåda. Hur säger man egentligen förlåt? För många barn är det svårt att säga förlåt men man vill gärna att andra ska säga förlåt. Låt barnen rita eller skriva hur man ska visa eller säga förlåt. Lägg lapparna i en låda och när någon vill säga förlåt kan man ta en lapp och läsa eller göra. Det är ibland lättare än att på egen hand säga förlåt.

Arglåda. Att vara arg kan vara jättesvårt. En del barn stänger inne allt som händer i skolan och låter det komma ut när man kommer hem. Andra släpper ut alla ilska på en gång och så kan det bli to-kigt. Låt barnen rita och skriva hur man ska göra när man känner sig arg. När någon känner sig arg kan de få ta en lapp i lådan.

Kärlekslåda. Ibland pirrar det i magen så mycket för att man gillar någon supermycket. Vad gör man av dom känslorna egentligen? Gör på samma sätt som de andra lådorna. När man är kär och vill göra något är det bara att dra en lapp.

Kompislåda. Kanske kommer det en ny elev till klassen, eller så behöver vi tips på vad vi ska göra på rasten så många kan få vara med. Hur visar man att man vill vara kompis? Eller vad är kul att göra tillsammans på rasterna? Vilka lekar vill vi leka idag? Lägg i tipslappar i en låda. Gör på samma sätt som i de andra lådorna.

Ni kan så klart komma på många olika lådor! Vilken låda tycker ni att ni behöver mest i er klass? Klassen kan också föreslå saker högt som läraren skriver ner på lappar och lägger i lådan.

8. VAD HÄNDE SEN?

Så levde de lyckliga i alla sina dar...

Ja så slutar de flesta sagor. Hur slutade *Blåkepsen och Vargluvan*? Förhoppningsvis levde de lyckliga i alla sin dar, men Blåkepsen tänkte minsann gråta en del också!

- Fundera tillsammans över vad ni tror hände sen.
- Vad lekte Blåkepsen och Vargluvan tillsammans?
- Hur gick det för mormor?
- Rita gärna en bild av det ni tror hände sedan.

9. KÄNDE NI IGEN SAGAN? GÖR EN NY SAGA AV EN GAMMAL!

- Läs originalet *Rödluvan och vargen* och jämför med teaterns. Hur ändras sagan?
- Gör en egen saga – ta en gammal klassisk saga som alla barnen hört eller känner till och ändra den så som ni vill ha den. Förslag på sagor: *Bockarna Bruse*, *Prinsessan på ärten*, *Hans och Greta*.
- Gör kanske en alldeles egen teaterfilm av er saga. Spela en teater av sagan och filma och visa sedan för varandra.

10. BAKA MORMORS KLADDKAKA

Blev du sugen på kladdkaka när du såg på föreställningen? Nu har du tur, för Blåkepsens mormor delar med sig av sitt recept!

Mormors bästa kladdkaka

3 dl socker

2 st ägg

150 gram smör

2 dl mjöl

1 dl kakao

2 tsk vaniljsocker

1 krm salt

Sätt ugnen på 175 grader

Smöra och bröa en form

Smält smöret. (Be vuxen om hjälp)

Rör ihop allt i en bunke. Blanda väl men vispa inte. Håll ner nästan all smet i formen. Spar en del och smaska på medan kakan är i ugnen.

Grädda i ca 20 minuter. Ta ut kakan försiktigt med grytlappar (be en vuxen om hjälp). Låt kakan svalna lite. Den är godare om den är lite kallare. Ät gärna med vispad grädde.

PS! Om du blev sugen på VarglUVans kaka så gör bara såhär: Ta allt du tycker är gott och vispa ihop i en bunke. Ät!

KONTAKT: Vi vill gärna ha kontakt med er. Vi tar gärna emot feedback och lyssnar på era tankar. Skicka gärna teckningar, filmer eller annat till oss. Det tycker vi är jättekul! Om du undrar något om det här materialet eller annat hör gärna av dig: dramapedagog@uppsalastadsteater.se

Uppsala stadsteater
Maria Trost
Box 1001
751 40 Uppsala

UPPSALA >>>>
STADSTEATER